

TARİHE YOLCULUK

Tarih: olayları yer ve zaman göstererek neden sonuç ilişkisi içerisinde belgelere dayanarak anlatan bilim dalıdır.

- Tarihi olayların daha kolay anlatılması için zaman, **Yüzyıllara** ve **Çağlara** ayrılmıştır.
- Tarih öncesi devirler kullanılan eşyalara göre ayrılmıştır. (Taştan eşyaların yapıldığı döneme Taş devri, Madenden yapıldığı döneme de Maden devri denmiştir.)

Milad: Hz. İsa'nın doğu günüdür. Hz. İsa'nın doğumundan önceki dönemlere **Milattan Önce (M.Ö)**, Hz. İsa'nın doğumundan sonraki dönemlere de **Milattan Sonra (M.S)** denir.

ÇAĞ: Benzer özellikler taşıyan, insan yaşamında birçok değişikliklere ve yeniliklere yol açan önemli bir olayla başlayıp yine önemli bir olayla biten zaman dilimine çağ denir.

Örneğin: Taş Çağı, Maden Çağı, İlk Çağ, Orta Çağ, Yeni Çağ, Yakın Çağ gibi.

Yüzyıl: Yüzyıllık zaman dilimine denir. (şu anda 21. Yüzyıldaız)

A) MEZOPOTAMYA UYGARLIKLARI

Fırat ve Dicle nehirleri arasında kalan bölgeye **Mezopotamya** denmiştir.

Mezopotamya'da ilk çağda **Sümer**, **Babil** ve **Asur** uygarlıkları yaşamıştır.

1. Sümerler

Site denilen şehir devletleri şeklinde yaşadılar.

En önemli şehir devletleri **Ur Uruk, Lagas**'tır.

Patesi adı verilen Rahip Krallar tarafından yönetildiler.

Ziggurat adı verilen 7 katlı yapılar inşa ettiler.

Tekerleği buldular.

Yazıyı bularak Tarihi devirlerin başlamasını sağladılar.

Ay yılı esasına dayalı **Takvimi** buldular.

İlk yazılı kanunlar olan Urugakina Kanunları'nı yaptılar.

En önemli destanları **Gilgamiş Destanı**'dır.

Zigguratlar'ın alt katları **Depo - Kiler**, Orta katlar **Eğitim ve ibadet** yeri, üst katlar ise **Gözlemevi** olarak kullanıldı.

Sümerlerin Takvimi bulması **Astronomi** ile uğraştıklarını gösterir.

Site Şehir Devletleri

Ziggurat

Sümer Yazı Tableti

2. Babiller

- Başkenti **Babil**'dir.
- Kısasa Kısas** esasına dayalı **Hammurabi Kanunları**'nı yaptılar.
- Mimari alanında geliştiler.
- En Önemli Mimari eserleri arasında;
Babil Kulesi
Babilin Asma Bahçeleri
İştar Kapısı yer alır.

Babil Kulesi, Tanrıya yakın olmak ve ona ulaşmak amacıyla inşa edilmiştir.

Babil Asma Bahçeleri, Kraliçe Amytisin yeşillikleri ve vadileri özlemesinden kaynaklı yapılmıştır.

Babil Kralı Hammurabi

İştar Kapısı

Babil Kulesi

Asma Bahçeleri

Fazla Bilgi Göz çıkarmaz

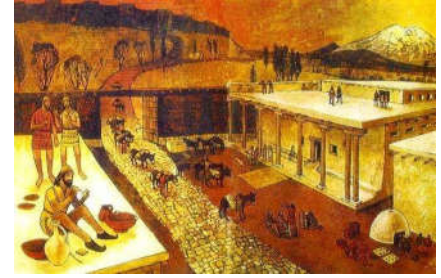
Hammurabi Yasaları'ndan birkaç örnek

- Evin yıkılması ev sahibinin oğlunun ölümüne yol açarsa bu sefer de evi yapan kişinin oğlu ölüm cezasına çarptırılacaktır.
- Bir hırsız duvar delerek bir eve girmişse girdiği deliğin önünde ölümle cezalandırılır.
- Birini suçlavan ispata mecburdur. İspat edemezse öldürülür.

3. Asurlar

- Başkenti **Ninova**'dır.
- Kütüphaneliklik** ve **Kara ticaretinde** gelişmişler.
- Dünyanın **ilk Kütüphanesini** başkent **Ninova**'da açtılar.
- Hititlerle yaptıkları ticaret sayesinde **Yazıyı Anadolu'ya** taşıdılar.
- Haberleşmeyi sağlayan **postacılar** kullandılar.

Asurlar, Anadolu'ya yazıyı taşıyarak **Anadolu'da Tarihi çağların başlamasını** sağladılar.

Kayseri Kültüpe - Kanış Karumu (Pazar yeri)

B) ANADOLU UYGARLIKLARI

Anadolu;

- ⇒ **İklim** koşullarının elverişli olması
- ⇒ **Verimli topraklara** sahip olması
- ⇒ **Su kaynaklarına** sahip olması
- ⇒ **Ticaret yolları** üzerinde yer alması
- ⇒ **Madenlere** sahip olması

gibi nedenlerden dolayı tarih boyunca birçok uygarlığa ev sahipliği yapmıştır.

İlk Çağ'da Anadolu'da Hitit, Frig, Lidya, Urartu ve İyonya gibi devletler kurulmuştur.

1. Hititler

- Başkenti Çorum yakınlarındaki **Hattuşa**'tır (Boğazköy).
- Devleti **Kral** yönetir. Kral, **Başyargıç**, **Başrahip** ve **Başkomutan** görevlerini yerine getirir.
- Hitit Kraliçelerine **Tavananna** denir.
- Devlet İşleri **Pankuş** adı verilen mecliste görüşülürdü. Kral, Tavananna ve Soyulardan oluşurdu.
- Çok tanrılı bir din anlayışı vardır. Bu nedenle "**Bin Tanrılı İl**" de denir.
- Mısırlarla Taihteki ilk yazılı antlaşma olan **Kadeş Antlaşması**'nı imzaladılar.
- Tanrılara hesap vermek amacıyla **Anal** adı verilen yıllıklar yazdılar.
- Evlerin duvarlarını **Hiyeroglif** dediğimiz resimli yazı ile süslediler.
- Asurlarla yaptıkları ticaret sayesinde çivi yazısını öğrendiler.

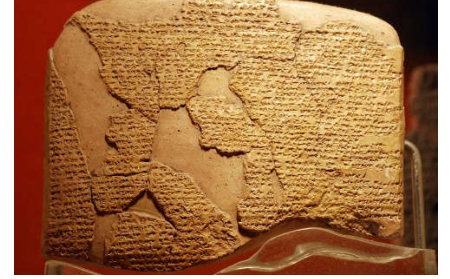
Pankuş'ta, Tavananna'nın da yer alması kadının yönetimde söz sahibi olduğunu gösterir.

Anallarda, olayların iyi ya da kötü diye ayırmaksızın yazılması, **Objektif (Tarafsız) tarih yazıcılığının** yapıldığını gösterir.

Hititler, Hiyeroglif yazısını Mısırlılardan, Çivi yazısını Asurlardan alması Kültürel etkileşime örnektir.

Resim 1- Hitit Başkenti Hattuşa

Resim 2 Kadeş Antlaşması

Resim 3 - Hitit Güneş Kursu

2. Frigler

- Başkenti Ankara Polatlı yakınlarındaki **Gordion**'dur.
- Sakarya Irmağı kenarında kurulmuştur.
- En Önemli Kralları **Midas**'tır.
- Tarıma çok önem vermişler. Bu nedenle tarımla ilgili kanunlar yapmışlar.
- En önemli Tanrısı Tarımı ve Bereketi simgeleyen **Kibele**'dir.
- **Fibula** adı verilen çengelli iğneler yapmışlar.
- **Tapates** adı verilen halı ve kilimleri önemlidir.
- Kralları için tepe şeklinde yığma mezarlar yapmışlar. Bu mezarlar **Tümülüs** denir.

Friglerin Fibula adı verilen çengelli iğne yapması **Madencilikle** uğraştıklarını gösterir.

Tapates adı verilen halı kilimler yapmaları **Hayvancılık** ile uğraştıklarını kanıtlar.

Kralların, Tümülüs denen mezarlara değerli eşyaları ile birlikte gömülmesi **Ölümden sonraki yaşama (ahiret inancı)** inandıklarını kanıtlar.

Resim 4- Midas Tümülüs'ü

Resim 5- Fibula (Çengelli iğne)

Resim 6- Tapates (Halı)

3. Lidyalılar

- Başkentleri, Manisa Salihli yakınlarındaki **Sard (Sardes)** şehridir.
- **Kara Ticareti** ile uğraştılar.
- Efes'ten başlayıp Mezopotamya'da biten **Kral Yolu**'nu inşa ettiler.
- **Para**'yı icat ettiler.

Paranın bulunması ile;

1. Takas Usulüne son verilmiştir.
2. Ticaret canlanmıştır.
3. Alışveriş kolaylaşmıştır.

Ticaret ile birlikte
Kültürel etkileşim
hızlanmıştır.

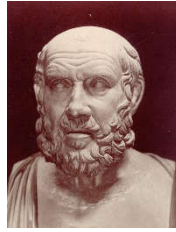
Resim 7- Lidya Parası

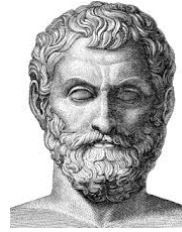
Resim 8- Kral Yolu

4. İyonlar

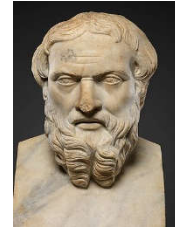
- İyonlar, Ege denizi kıyısında **Efes, Milet, Foça** gibi küçük şehir devletleri halinde kuruldu.
- Belli bir merkezleri yoktur.
- **Deniz ticareti** ile uğraştılar.
- Deniz ticareti sayesinde hem zenginleştiler hem de farklı kültürleri tanıma fırsatı buldular.
- Fenikelilerden, **Fenike alfabesini** alıp kullandılar.
- **Özgür düşünceye** önem verdiler.
- **Bilimsel çalışmalarda** ileri gittiler. Bu nedenle birçok bilim adamı yetişmiştir.

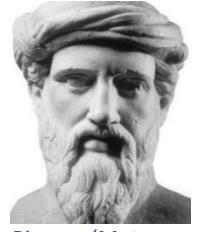
Hipokrat (Tıp)

Tales (Felsefe)

Heredot (Tarih)

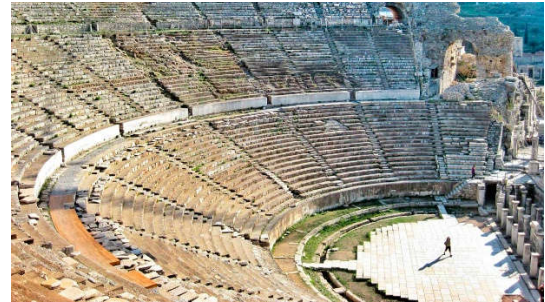
Pisagor (Matematik)

Selsus Kütüphanesi

Artemis Tapınağı

Efes Antik Tiyatrosu

5. Urartular

Vangölü ve çevresinde kurulmuştur.

Başkentleri **Tuşpa**'dır. (Van)

Taş işçiliği, Madencilik, Kuyumculukta ileri gitmişlerdir.

En önemli eserleri **Van Kalesi** ve **Şamran Kanalı**'dır.

Mezarlarını oda şeklinde yapıp ölümlerini eşyalarıyla birlikte gömmüşlerdir.

Sulama kanalları yapmışlar. (Şamran

Mezarlarını Oda şeklinde yapıp ölümlerini eşyaları ile birlikte gömmeleri, Ölümden sonraki hayata (Ahi-ret İnancı) inandıklarını kanıtlar.

Eserlerini taştan yaptıkları için günümüze kadar gelebilmiştir.

Sulama Kanalları yapımları Tarımla uğraştıklarını gösterir.

Van Kalesi

Şamran Kanalı

ÜLKEMİZİN GÜZELİKLERİ

- Anadolu, binlerce yıl İyonlar, Lidyalılar, Hititler, Urartular, Selçuklular, Artuklular, Osmanlı devleti gibi bir çok devlete ev sahipliği yapmıştır.
- Bu nedenle farklı uygarlıklara ait bir çok tarihi eser vardır.
- Ayrıca birçok doğal güzele de sahiptir.

1. DOĞAL VARLIKLARIMIZ

Zaman içinde çeşitli doğa olayları sonucu meydana gelen unsurlara Doğal varlık denir.
Örneğin: Orman, Deniz, Akarsu, Ova, Plato, Mağara

Pamukkale / DENİZLİ

Peribacaları / Nevşehir

Ağrı Dağı / AĞRI

Manyas Kuş Cenneti / BALIKESİR

Düden Şelalesi / ANTALYA

Ayder Yaylası / RİZE

İHLARA VADİSİ / AKSARAY

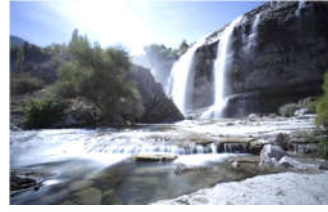
Fethiye Ölü Deniz / MUĞLA

Damlatış Mağarası / Antalya

Uzun Göl / TRABZON

Tortum Şelalesi / ERZURUM

Berçelan Yaylası / HAKKARİ

Kazdağı Milli Parkı / Balıkesir

Manavgat Şelalesi / Antalya

İstanbul Boğazı / İSTANBUL

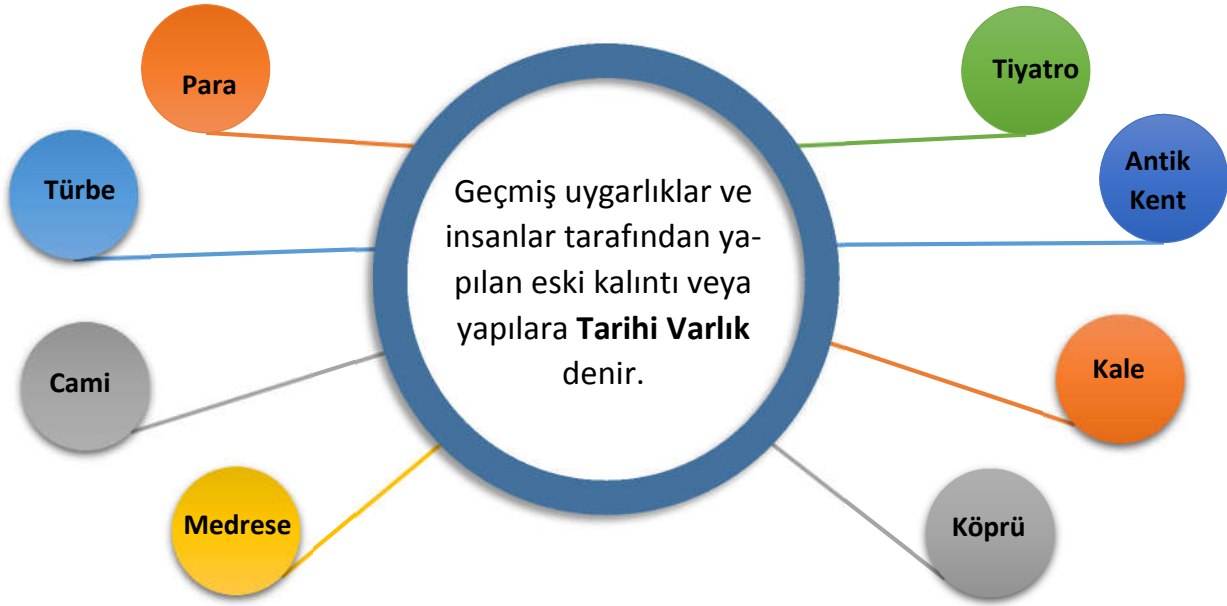
Akdamar Adası / VAN

Doğal Varlıklar, İnsan eli değmeden kendiliğinden oluşan değerlerdir.

Doğal Varlıkları korumalı, gelecek nesillere aktarmalıyız.

Türkiye'de yukarıda verilen görseller dışında birçok doğal güzellik var.

2. TARİHİ VARLIKLARIMIZ

TARİHİ MEKAN

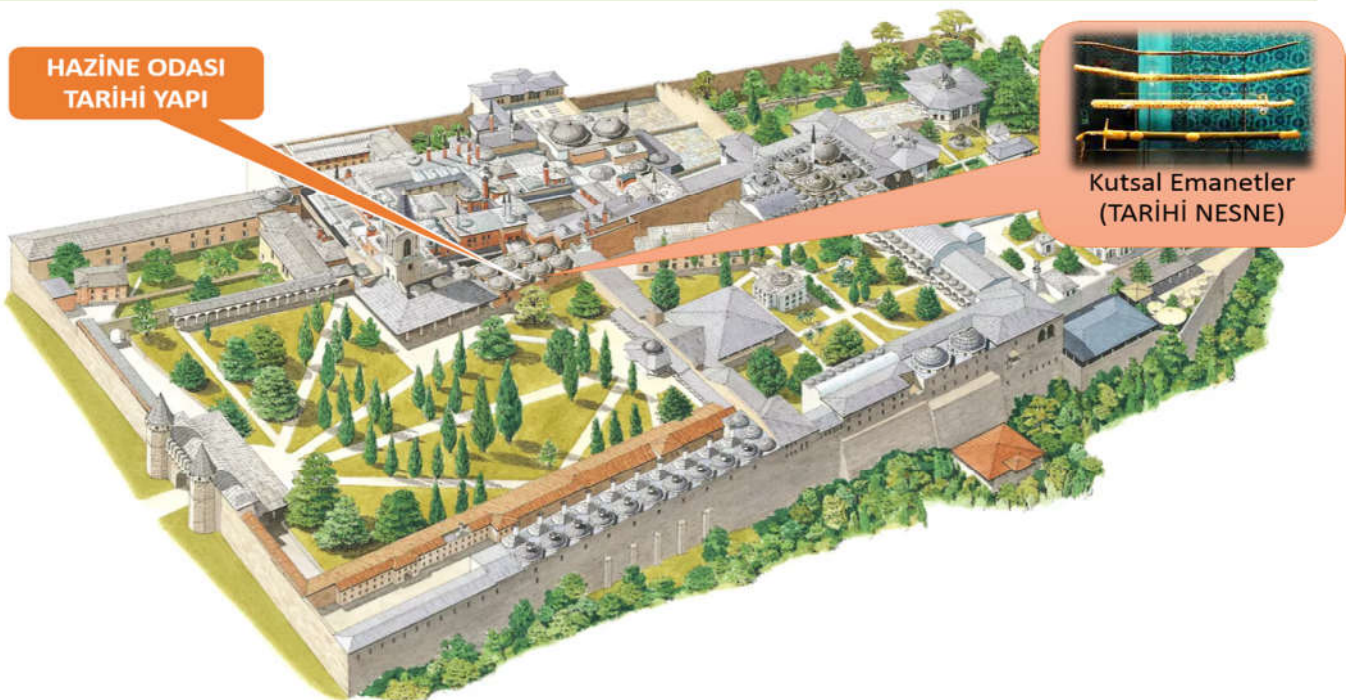
Tarihi nesne ve yapıların bulunduğu eski döneme ait büyük yapı ve alanlara **Tarihi Mekan** denir.

TARİHİ YAPI

Geçmişte yaşayan insanlar tarafından yapılan binalara **Tarihi Yapı** denir.

TARİHİ NESNE

Eski uygarlıklardan günümüze kadar kalmış kap, takı, tarım aletleri gibi eşyalara **Tarihi Nesne** denir.

TOPKAPI SARAYI (TARİHİ MEKAN)

Ülkemizde yer alan Bazı Tarihi varlıklar

Ayasofya Müzesi / İstanbul

Nemrut Heykelleri / Adıyaman

Efes Antik Kenti / İzmir

Aspendos Tiyatrosu / Antalya

Diyarbakır Surları / Diyarbakır

Sümele Manastırı / Trabzon

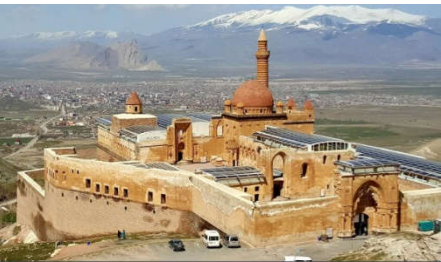
Malabadi Köprüsü / Diyarbakır

Selimiye Camii / Edirne

Sultan Ahmet Camii / İstanbul

İshak Paşa Sarayı / Ağrı

Kız Kulesi / İstanbul

Mevlana Türbesi / Konya

Cumalıkızık Köyü / Bursa

Rumeli Hisarı / İstanbul

Çifte Minareli Medrese / Erzurum

Ülkemizde tarihi eserlerin korunmasında ve tanıtılmasında yetkili birim **Kùltür ve Turizm Bakanlığı**dır.

Kùltür ve Turizm Bakanlığı dışında Birleşmiş Milletlere bağlı olarak kurulan UNESCO da dünyadaki önemli eserleri miras listesine alarak koruma altına almıştır.

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

KÜLTÜREL ÖZELLİKLERİMİZ

1

Kùltür Toplumdan topluma farklılık gösterir.

2

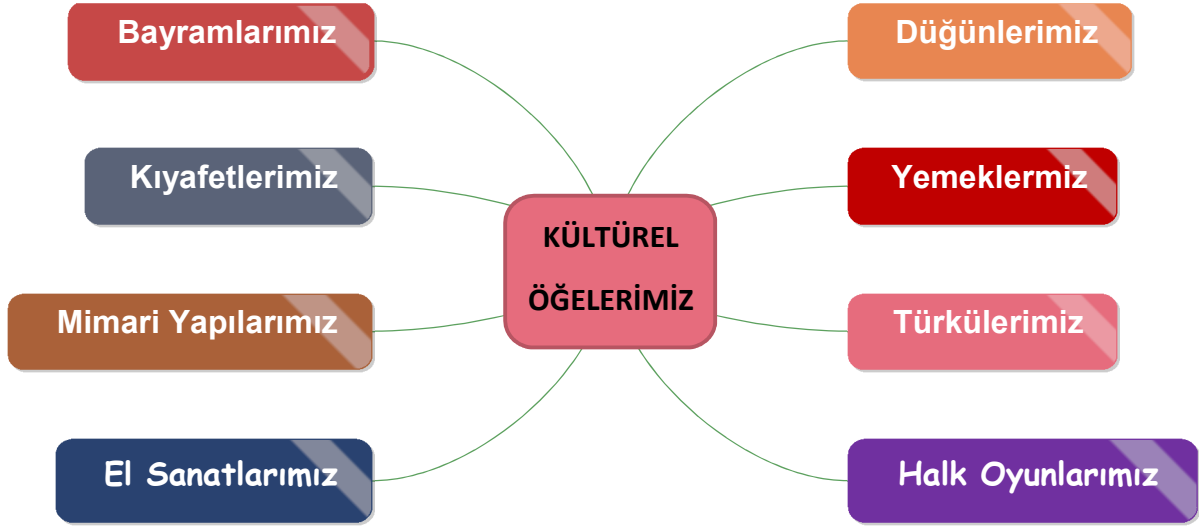
Ülke içinde bile farklılık gösterebilir

3

Aynı toplum içinde zamanla farklılık gösterebilir.

KÜLTÜR NEDİR?

Bir toplumun tarihsel süreç içinde ürettiği ve kuşaktan kuşağa aktardığı her türlü maddi ve manevi özelliklerin bütününe kùltür denir.

1. Bayramlarımız

Bayramlarımız, birlik beraberliği güçlendiren, eş-dostu bir araya getiren kültürel değerlerdir.

DİNİ BAYRAMLARIMIZ

RAMAZAN BAYRAMI
KURBAN BAYRAMI

MİLLİ BAYRAMLARIMIZ

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı
19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı
30 Ağustos Zafer Bayramı
29 Ekim Cumhuriyet Bayramı

MEVSİMLİK BAYRAMLARIMIZ

Nevruz Bayramı
Hıdırellez Bayramı

EL SANATLARIMIZ

Yüzyıllar içinde çevre şartlarına göre değişerek günümüze kadar ulaşmış ve günümüzde de yaşatılmaya devam etmektedir. Bakırcılık, halıcılık, hat, yorgancılık vb. bunlardan bazılarıdır.

Başlıca El Sanatlarımız

BAKIRCILIK

CÖMLEKÇİLİK

EBRU SANATI

HALICILIK

İĞNE OYASI

ÇİNİCİLİK

KAŞIKÇILIK

TELKARİ (Gümüş İşleme)

LÜLE TAŞI İŞLEME

UYARI

Teknolojinin gelişmesi ile bazı el sanatlarımız yok olma tehlikesi ile karşı karşıya kalmıştır.

HALK OYUNLARIMIZ

1

Halk Oyunlarımız Yöreden yöreye farklılıklar göstermektedir.

2

Figürler, kıyafetler ve müzikleri farklılık göstermektedir.

3

Oyunlar, konularını doğadan, toplumsal olaylardan ve günlük yaşamdan alır.

1. ÇAYDA ÇIRA

Elazığ yöresine ait bir halk oyunudur. Her iki elde mumlu bir tabakla yürütülen zarif bir gösteridir.

2. HALAY

Doğu ve Güneydoğu bölgesinde ağırlıklı oynan bir oyundur. El ele ve Davul Zurna eşliğinde oynanır.

3. HORON

Ele ele tutuşarak kemençe eşliğinde oynanır. Karadeniz bölgesinde oynanan bir oyundur.

4. HORA

Trakya yöresinde oynanan bir oyundur. Elele tutuşarak oynanır. Davul zurna eşlik eder. Oyunun en önemli özelliği sık sık yinelenen yere ayak vurma figürüdür.

5. ZEYBEK

Ege Bölgesi'nde özellikle Aydın yöresinde oynanır. Ağır ve gösterişli bir oyundur.

6. BAR

Erzurum yöresine ait bir halk oyunumuzdur. Genellikle Davul zurna eşliğinde, açık havada oynanan bir oyundur.

7. TEKE

Akdeniz özellikle Antalya, Burdur çevresinde oynanan hızlı bir oyundur.

Yemek ve Tatlılar

MANTI / KAYSERİ

Cağ Kebabı / Erzurum

Kebap / Adana

Künefe / Hatay

Baklava / Gaziantep

Çiğköfte / Ş.Urfa-Adıya-

Tantuni / Mersin

Otlı Peynir / Van - Hakkari

Hamsili Pilav / Trabzon

MİMARİ YAPILARIMIZ

Safranbolu Evleri

Kastamonu

Cumalıkızık Köyü

Bursa

Odunpazarı Evleri

Eskişehir

